In primul rând al casei, deasupra salonului, camera nu fù cruțată. Tavanul, în apropiere de fereastră, erà ca bătut cu ciocanele. Din geamuri nici urmă n'a mai rămas, afară de bucățile aruncate înlăuntru, în toate direcțiunile. Dulapul de sticlă fù mutat din loc pe deantregul, iar frontonul ridicat. *Sticla i-a rămas absolut neatinsă.* Perdeaua dela fereastră fù destrămată de tot, fără să fi rămas ceva urme de arsură. Caloriferul fù svârlit dela loc și acoperișul ridicat. In lăuntru s'a aflat peria de lustruit, ce s'a așezat pe tableta vetrei. Tot pe această tableta se afla un orologiu — deșteptător, aruncat dela loc, dar fără să se oprească în funcționare și un sfeșnic de porcelan, care fù sfărâmat, dar rămânând toate bucățile la locul lor. In fine toate zidurile s'au crăpat și stricat din toate părțile, casa a fost zguduită așa că a trebuit să fie zidită pe deantregul.

Aceste isprăvi înfricoșate au fost datorite faptului, că nu plouase. Zidurile și nisipul erau foarte uscate. Nu aveau decât o slabă conductibilitate pentru curentul de descărcare.

Un al doilea caz al descărcărei, aflând o cale aproape toată metalică, n'a pricinuit decât puține pagube.

Toate sârmele electrice-aeriene din Dunkerque și Malo-les-Bains au fost influențate de această descărcare uriașe. Tramvaiurile au fost oprite deodată. In diferite posturi de transformătoare, servind luminatului electric, firul primar fù dat la pământ. Multe telefoane au suferit stricăciuni mari.

In schimb însă nici o nenorocire de oameni.

Aceste exemple ne arată îndeajuns cât de tainic și cât de grozav e fenomenul fulgerului. Dacă s'ar puteà prinde și cârmui după plac, serviciile ce le-ar puteà aduce neamului omenesc, ar fi nenumărate.

Franklin a făcut de mult primul pas. Alții vor continua. Se poate că cu timpul focul înfricoșat al cerului să devină ajutorul omului.

GAVR. TODICA.

SALVATORAL IMPĂRATULUI

Odată isbucnì un foc mare în orașul Viena. Impăratul Iosif sosi repede acolo, și se apropie prea mult de o clădire ce ardea. Un meseriaș văzând primejdia împăratului, îl rugă să se dea mai la o parte. Iosif nu prea voià să facă acest lucru, atunci meseriașul îl luă în brațe și-l duse la un loc sigur.

Imediat după aceasta se năruì clădirea, iar un lemn aprins căzù chiar pe locul, unde stătuse împăratul.

Iosif mulțumì salvatorului său și-i dete și o pungă plină cu aur.

Dar omul cel de treabă nu primì punga, ci zise: «Ce-am făcut, a fost din dragostea mea și pentru asta nu trebue să-mi plătească nimeni nimic».

După acestea împăratul porunci să se bată o medalie de aur în onoarea salvatorului său.

P. Svințiu.

ELIAS HOWE

DESCOPERITORUL MAȘINEI DE CUSUT

(urmare)

«Dar cum vreai să începi lucrul acesta Elias?» îl întrebă nevasta cuprinsă de griji noui.

«De ce treabă sunt ziarele, trebue să le luăm în ajutor».

«Asta însă costă bani, mulți bani, Elias, și tu știi...»

«Că tocmai acum nu avem o para chioară», o întrerupse Elias, a cărui frunte deodată se acoperi earăși cu crețe de griji, pentru că numai atunci se trezi și el, că invențiunea, dacă n'are mijloace să o facă cunoscută, nu-i putea aduce nici un folos. Cu fața posomorîtă, fără să știe ce să facă, se uita lung la mașină.

«Ce ar fi, observă d-na Howe, când ai cere, un ajutor de la cutare sau cutare prieten?

«Ei, n'o să facem ispravă, pentru că toți mă țin cel puțin de jumătate nebun. Cu greu va avea vre unul încredere în descoperirea mea și în însemnătatea ei... Si totuși... stai... singurul, care ar fi gata să ne dea ajutor, este vecinul meu, fostul meu coleg de școală, negutătorul de lemne și de cărbuni, George Fischer. El mă cunoaște din școală și totdeauna a avut cea mai mare încredere în însușirile mele. Si chiar nu de mult

a făcut o moștenire frumoasă. Dacă cineva poate și ar vrea să ajute, acela este Fischer».

«Atunci nu întârzia nici o clipă, du-te la el»—zise femeia.

Așa și făcù Elias. Nu trecù mult și el să întoarse cu fața roșie de bucurie.

«Fischer este cel mai nobil și cel mai bun om de sub soare!»—strigă el vesel către nevasta sa. «Nu numai că-mi pune la îndemână banii trebuitori, dar mi-a zis că numai decât să ne mutăm în casa lui și să locuim acolo până la vremuri mai bune».

«Dumnezeu să-l binecuvinteze»—zise doamna Howe adânc mișcată, cu lacrămi de bucurie și mulțumită.

Pentru strămutare nu le-a trebuit mult. In răstimp de o lună, după modelul său, Howe făcù cea dintâi mașină de cusut. Mai lipsea numai, ca acum să facă cunoscut invențiunea sa lumei.

Bravul Fischer îi zise, că înainte de toate, ar fi bine să se ducă la croitorii cei mai de frunte, aceștia să cerceteze bunătatea și puterea de lucru a mașinei și să ia atestate dela ei.

Elias recunoscù, că are dreptate. Indată își luă mașina și cu inima plină de speranțe plecă la locuința celui dintâi croitor din Boston. Acesta ascultă cu multă nerăbdare toate explicările inventatorului, iar când acesta voi să-i arate mașina, zise: «las-o numai să se odihnească, prietine, cu astfel de nebunii tot nu mă ocup eu». Apoi întoarse lui Elias spatele și-și văzù de lucru.

Howe stătù o clipă înmărmurit, ca lovit de trăsnet. Aceasta erà mirarea și entuziazmul, cu care, după părerea lui, aveà să întâmpine lumea invențiunea lui?

După aceea, cu inima tremurând de mânie, își luă mașina și plecă mai departe. La al doilea croitor n'a avut soartă mai bună ca la cel dintâi. Al treilea îl luă în bătaie de joc, al patrulea râse de el, al cincilea se purtă ca un turbat cu «inventatorul obraznic» și-l mai și înjură. Al șeaselea, adevărat că a fost mai răbdător, l'a lăsat să-i arate mașina, se uită cu

zâmbet la părțile ei singuratice, cercetă și întrebă de toate, îl lăsà să facă chiar o cusătură înaintea ochilor lui... dar atâta a fost totul. Când Elias i-a cerut atestatul, croitorul clătinà râzând capul și zise:

«Dragul meu, trebue că mă ții de foarte prost, dacă-mi ceri un astfel de lucru. Ce să se aleagă de aici încolo de sărmanele noastre calfe, dacă în locul lor ar lucrà mașini diavolești, ca asta? Mii din acești croitori cinstiți și harnici, numai decât ar murì de foame! Pentru o asemenea nenorocire, niciodată nu-mi voi da ajutorul meu! Ferestrile casei mele, chiar viața mi-ar fi în pericol, dacă m'ar pune păcatele să-ți recomand invențiunea. Și pe d-ta te sfătuesc să-ți păzești pielea. Dacă calfele noastre vor auzi de mașina d-tale, nu stiu, ce s'ar alege din mașină, și cum ți-ar merge d-tale? In treburi, ce ating leafa și existența lor, oameni aceștia nu cunosc gluma».

Dela hotărârea aceasta nu s'a abătut croitorul ori câtă osteneală și-a dat Elias să-i dovedească foloasele, ce va aduce și trebue să le aducă mașina pentru fiecare maiestru. In cele din urmă croitorul începù să fie grosolan și-i arătă ușa.

A plecat... Ce să înceapă acum? Așa de supărat și de îngrijorat ca în drumul acesta, n'a mai fost Howe în toată viața sa.

Intâmplător ajunse dinaintea ușei unei mari prăvălii de confecțiuni. Să-și mai încerce și aici odată norocul? Cu mare greutate se hotărî să intre înlăuntru. El arătà proprietarului mașina și îl rugă, nu să-i dea vr'un atestat, ci numai să-i îngădue a o expune în galantar și să-i dea voie a aranjà o întrecere de cusut între cinci cusătorese, din cele mai îndemânatice și mai harnice, și între mașina sa.

Cu un fel de milă proprietarul îi încuvința cererea. Intrecerea de cusut se publică, să și țină, și... mașina de cusut ieșì firește învingătoare.

Insă reușita asta deocamdată n'a avut nici o urmare îmbucurătoare. Nimeni nu și-a arătat dorința să cumpere o singură

mașină. Adevărat, că prețul uneia era de 300 dolari [1]). Mai primejdioasă însă era împrejurarea, că calfele de croitori amenințau cu moarte pe oricare ar îndrăzni să-și cumpere afurisită de mașină.

«Cere ți brevet (patentă) pentru mașină și o vinde», îl sfătui un prietin binevoitor.

El îl ascultă. A luat brevetul, dar cumpărători ca 'n palmă. Mai mult încă, nici chiar legături de afaceri cu el, nu voia să încheie nimenea. Ca să se umple cupa nenorocirilor, prietenul său, Fischer, cu inima frântă de durere și cu lacrimi în ochi, zise maiestrului: «Am jertfit pentru tine 5000 dolari; nu pot să mă ruinez cu totul». Asta fù o grea lovitură pentru Elias și totuși nu puteà să se supere pe prietinul, care făcuse atâta pentru el.

Acum începură pentru inventatorul nostru alte lipsuri și năcazuri, de cari nici ideie nu aveà mai nainte. Sărmanul toate le-a jertfit, nimic nu-i mai rămase, ca să nu moară de foame. Atunci și-a luat calabalâcul și cu nevastă și cu copii a căutat scăpare la bătrânul său tată, care locuia nu departe de Boston.

Aici să îmbiă Almașa, un frate mai tânăr al descurajatului Howe, să meargă cu mașina de cusut în Anglia, poate că acolo va reuși să o vândă cuiva. Elias să învoì. Nu trecù mult și sosì o scrisoare dela Almașa, în care îi face cunoscut că un anume *William Thomas* din Cheapsid, care poseda o fabrică mare de geamantane, umbrele și încălțăminte, a declarat că cumpără mașina cu 250 [2]) funți șterlingi, dacă îi dă totodată dreptul de brevet pentru Anglia întreagă. In acelaș timp să obligă a plăti inventatorului trei funți sterlingi de fiecare mașină confecționată în Anglia, ori introdusă dinafară acolo. Acestea erau slabe condiții. Cu toate astea Elias hotărî să le primească. In urma acesteia, William Thomas ajunse om foarte bogat... Elias însă rămase sărac ca și mai nainte.

La dorința lui Thomas — era în 1847 — Elias să hotărì să

[1]) Un dolar = 5 lei 30 bani.
[2]) 1 funt = 25 lei.

meargă însuși la Londra cu nevasta și copii, ca să mai introducă niște îmbunătățiri la mașină. Fabricantul egoist, cât timp a stat Elias la el, i-a dat o leafă săptămânală de 3 funți sterlingi. Dar asta nu ținù mult. Thomas să purtà atât de îngâmfat cu bietul inventator, încât acesta nu mai putù răbda. Urmă o ceartă strașnică și apoi se despărțiră unul de altul. Ce lipsă mai aveà bogatul fabricant de inventator? Măiestrul înșelat nici atât nu și-a putut economisì în Londra, ca să poată purtà cheltuelile reîntoarcerii în patrie și fù silit să-și amaneteze în Londra brevetul și unica mașină, ce o aveà cu sine. Mai sărac, mai desperat ca oricând, ajunse iarăș în New-York.

Ce să înceapă? Ca să nu moară de foame întră ca muncitor de rând într'o fabrică de mașini. Curând după aceea îi murì credincioasa și mult încercata sa soție.

Intr'o seară din anul 1850, când Elias tocmai cină cu copilașii, iată că întră la dînsul George Fischer, vechiul și binevoitorul său prietin.

«Mi-să pare, că tu nu te interesezi de loc de ceeace se petrece în lumea largă», — îi zise Fischer în ton cam mustrător.

«Ai dreptate» îi răspunse Elias. Un om descurajat și fără nici o speranță, cum sunt eu, devine în sfârșit nepăsător la tot ce se întâmplă în jurul lui».

«Dar, faci foarte rău», — îi zise Fischer. — «Cum poți fi așà de nepăsător, ca alții să guste fructele muncei tale, iară tu să-ți sugi unghiile?»

«Ce fel? cum zici? Alții gustă fructele mnncei mele? Nu înțeleg lucrul ăsta?

«Foarte simplu. Mehanici dibaci din America imitează cu îndrăzneală invențiunea ta și fac cele mai bune treburi. Dintre toți un speculant șiret, directorul de mai înainte al unei trupe teatrale ambulante, *Isaac Merit Singer*, a prins ideia invențiunei tale, a mai întrodus la mașină unele schimbări, și apoi a publicat noutatea prin toate ziarele. Ba a scos și o broșură deosebită, în care laudă grozav «invențiunea sa». Și acum aleargă negutătorii la el din toate părțile, ca să cumpere ma-

șinile de cusut Singer. In câțiva ani omul acesta trebue să ajungă milionar. Chiar acuma norocosul, care mai 'nainte erà lipit pământului, locuește într'un palat pompos și umblă întro trăsură minunată. Spune, Elias, poți suferi tu în liniște acestea? Vei lăsà tu să culeagă alții roadele invenției tale, fără să miști baremi o mână?»

«Ba nu, nici odată» strigà Howe cu hotărâre. Dar adause numai decât mai domol: «Ei bine, cum să încep, ca să-mi capăt dreptul?»

«Trebue să pârăști pe Singer. Alt mijloc nu este».

«Asta este adevărat. Dar un proces costă parale și tu știi...»

«La asta m'am gândit și eu. Totuși cred, că după ce însemnătatea invențiunei tale este recunoscută tot mai mult, nu va fi greu, să se găsească un om cu parale, care să-ți pună la îndemână suma de lipsă. Cunosc pe un domn *Bliss*, care să interesează de tine, fără să știi tu. Este bogat, prietinos și iscusit ca un advocat. Ce ar fi, când te-ai duce la el?

«Eu nu cunosc pe domnul acesta, cu toate astea voiu face o încercare, mă duc mâne la el.»

«De ce mâne, când se poate astăzi? Vîno chiar acum, te însoțesc și eu.»

Howe se îmbrăcă numai decât în hainele de sărbătoare, cari le aveà mai bune și nu peste mult amândoi prietinii o luară spre locuința omului celui bogat. Lui Elias i-se sbătea inima în piept. N'a avut el destule pățanii triste?

Bliss îi primi pe amândoi foarte prietinește, ceeace îi dete curaj lui Howe. El îi explică cu deamăruntul toată starea lucrului. Apoi Bliss îi zise:

«Odinioară am văzut biruința mașinei d-tale față de cele cinci cusătorese, și de atunci nu te-am pierdut din vedere. Steaua d-tale cea bună te conduce acum la mine. Eu sunt gata să-ți ajut, sărmane om, și cred, că cu Singer vom sfârși curând și că d-ta îți vei căpăta dreptul. Incepe procesul fără amânare!»

«Dar banii pentru purtarea procesului?», — întrebă Elias, tremurând de bucurie.

«Firește, îi plătesc eu», răspunse Eliss. «Dragul meu, să nu-ți mai faci griji. Să nu te gândești nici la aceea, cum să-i plătești îndărăt. Dacă, în contra așteptării noastre, am pierde procesul, nu-mi vei fi dator cu nimic. Dacă te învoești, vreau să fiu tovarășul d-tale și ca tovarăș, toată cauza d-tale o consider ca a mea».

Lui Howe îi curgeau lacrămile de bucurie. Tăcut dar mișcat până în inimă, strânse mâna prietinosului bărbat, care i-se părea ca un înger trimis din cer.

«Ei bine, zise Bliss, câți bani îți trebue deocamdată, iubitul meu?»

«O sută de dolari, ca să-mi scot brevetul».

«Un bagatel. Alta nimic?» Elias se uită la prietenul său. Sărmanul mult a jerfit pentru dânsul.

Totuși mai am ceva, zise Howe roșind și împiedecându-se la vorbă. Bărbatul acesta, arătând spre Fischer, prietinul meu cel mai bun și mai scump, de mult a jertfit pentru mine 5000 dolari. Dânsul nu este un om bogat... mă doare inima că trebue să piardă suma asta.

«Să nu o piardă, — «zise Bliss, scoțând un pachet mic de banconote. «Aici sunt 5000 dolari... primește-i... și nici o vorbă. Vom câștiga noi totul și încă cu dobândă frumoasă.

Ce zi norocoasă pentru amândoi, pentru Elias Howe și George Fischer!

Procesul în contra lui Singer s'a început și din amîndouă părțile s'a purtat cu mare precauțiune și înțelepciune. A produs senzație foarte mare în toate părțile. Cauza lui Howe, când sta bine, când rău, pentru-că Singer își da toată silința să câștige el. In cele din urmă, cumpăna dreptății totuși s'a plecat pe partea lui Howe... dreptatea a triumfat! Brevetul câștigat de Howe în 1846, a căpătat valoare pentru toate Statele-Unite din America, iar onoarea de a fi inventat mașina de cusut se recunoscu în public omului atât de încercat de soartă. Dreptul de valorare al brevetului său îndatora pe

toți fabricanții de mașini de cusut, să plătească lui Howe o anumită sumă. Chiar și pentru mașinele, cari intrau din străinătate în America, trebuia să i se plătească câte cinci dolari. In anul 1862 o numărătoare publică constată, că în Statele-Unite din America erau în folosință 300.000 mașini de cusut, dintre cari 75.000 să folosiau în case private: dovadă, cum s'a răspândit de iute invențiunea lui Howe în America.

Elias, după cum a dorit, și după cum a visat în totdeauna, s'a făcut în adevăr om bogat și vestit.

Chiar în anul 1860 a mărturisit, că acuma are destulă avere, încât poate renunța la drepturile, ce i-le dă brevetul. La 1862 întemeiă însuși o fabrică grandioasă în Bridgeport, statul Connecticut, care există și stăzi și fabrică zilnic mii de mașini de cusut. Până la 1867, Howe lucră neobosit la desăvârșirea mai departe a mașinei sale.

Viață îndelungată însă n'a avut acest om sârguitor. Acum, când puteà gusta și el o viață plăcută, începură a-i slăbì puterile. A mai avut mulțumirea, ca la expoziția universală din Paris, 1867, să se vadă decorat cu marea cruce a Legiunei de onoare. In anul acela, 8 Octomvrie, a încetat din viață la moșia sa din Spencer.

Mașina de cusut, care la început a fost privită mai mult ca o jucărie interesantă, în scurt timp a ajuns la o însemnătate, care nu și-a putut-o nimeni închipui. Este de prisos a întinde vorba despre răspândirea ei extraordinară. Astăzi ea se găsește în casa bogatului ca și în a săracului, adese ori chiar în colibile celor mai săraci oameni.

La numeroasele sisteme de mașini de astăzi, la toate, idea fundamentală este a lui Howe, ori cât de lăudate ar fi ele.

Numele lui «Elias Howe» va strălucì pentru totdeauna în istoria invențiunilor binecuvântate de Dumnezeu și până când mașina de cusut va fi un aparat trebuincios în fabrici și familii, până atunci omenirea își va aduce cu recunoștință aminte de inventatorul ei.

(După F. O.). N. PETRA-PETRESCU.

1881

I. GHICITOARE.

De iute ce sunt trei abia mă ţin:
Din nasul meu curge miere şi venin.
Glas nu am, dar să strig
Când voi fi pus,
Mă aude răsărit şi apus.
Eu lumea o'mpăciuesc şi o învrăjbez,
Eu pe toţi îi bucur şi îi întristez.

MIH. A. POPESCU. — Caracal.

II. GHICITOARE.

E un lucru mititel
Când vrei să bei, el
Nu te lasă.
Iar de-l întorci
Puţin îţi pasă
Poţi trece peste el.

G. M. BUDURESCU. — Bucureşti.

I. PROBLEMA.

Doi taţi şi doi fii s'au dus într'o plăcintărie, având numai 2 lei la dânşii şi au mâncat fiecare de 50 bani plăcintă; apoi au mai dat 50 bani bacşiş celui ce i-a servit. Cum au făcut aceasta?

CONST. NESTOR. — Bucureşti.

II. PROBLEMA.

Intrebând pe un amic câţi ani are, el mi-a răspuns: «Eu, mama, tata şi bunicul avem 199 ani, 2 luni şi 20 zile. Mama este de două ori cât mine, tata are vârsta mea şi a mamei iar bunicul era cât mine, când s'a născut tata. Ce vârstă are amicul meu?

ION C. DINU. — Erchesec (Constanţa).

CRIPTOGRAM:

○»○«—:Z ‖ p—t:t ‖ ×t ‖ !ş+p—?:?t:(!).

I. C. DINU.

Rezolvările în N-rul 24.

POŞTA REDACŢIEI

D-lui Todica. Se va face.

De oarece pentru deslegarea *«Marei Probleme de vacanţă»* nu ne-au venit decât trei deslegări şi acele nesatisfăcătoare, se va publică din nou într'unul din primele numere ale anului al VI-lea.

Cu numărul viitor, 24, ce va apare la 15 Septembre se închie anul al V-lea. Rugăm deci pe toţi abonaţii, cari au întârziat cu plata să ne trimită de urgenţă abonamentul.

Pe toţi îi rugăm să'şi reînnoiască abonamentul pentru anul al VI-lea, care începe cu 1 Octombrie c. v.